

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Ruhnu Vallavalitsus
ruhnu@ruhnu.ee
Vallamaja, Ruhnu küla, Ruhnu vald,
93001 Saare maakond

JÄRELEVALVE KOKKUVÕTE

ÜLDSÄTTED

Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 157 lõige 3 ja lastekaitseseaduse (LasteKS) § 38 lõige 6.

Järelevalve teostamisel kontrolliti: Ruhnu Vallavalitsuse vallasekretär-sotsiaaltöötaja vastavust lastekaitseseaduse (LasteKS) §des 19 ja 20 sätestatud nõuetele, hinnati, kas kohaliku omavalitsuse üksus (edaspidi KOV) on loonud tingimused lastekaitse töö tegemiseks ning analüüsiti lastekaitsetöö menetlusi.

Järelevalve teostamise koht: Ruhnu Vallavalitsus, (registrikood 75023177), aadress Vallamaja, Ruhnu küla, Saare maakond, 93001. Kontaktandmed: telefon +372 4533816, e-post ruhnu@ruhnu.ee.

Järelevalve teostamise aeg: 03.08.2026 – 06.10.2026

Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) üldosakonna järelevalve talituse järelevalve peaspetsialist Anu Õismets (järelevalve juhtu) ja üldkomponentide omanik Merlin Veinberg.

Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: kirjalik küsitlemine, veebivestlus, dokumentide, andmeregistrite ja STARi andmete analüüs. Järelevalvemenetluse ajal oli järelevalve teostajatel juurdepääs STARis Ruhnu Vallavalitsuse menetlustele.

Järelevalvetoimingute juures osalesid Ruhnu Vallavalitsuse vallasekretär-sotsiaaltöötaja Tiina Allik ja vallavanem Maret Pärnamets.

JÄRELEVALVE TULEMUSED

Lastekaitse menetluste analüüs

SKA tuvastas, et Ruhnu Vallavalitsus ei ole järginud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:

LasteKS § 21 lõige 1, mille kohaselt tuleb kõigi last mõjutavate otsuste vastu võtmisel, vastu võtmata jätmisel ning otsuste kavandamisel eri võimaluste vahel valimisel välja selgitada lapse huvid ja lähtuda otsuse tegemisel nendest, kui esmatähtsast kaalutlusest.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 22257725663 lähtunud laste huvidest.

LasteKS § 29 lõige 3, mille kohaselt peab kohaliku omavalitsuse üksus kümne päeva möödumisel abivajavast lapsest teada saamisest tegema otsuse juhtumikorralduse algatamiseks või algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale ametiisikule.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetlustes viitenumbritega 22252771848 teinud otsust juhtumikorralduse algatamiseks ega algatamata jätmiseks või juhtumi edastamiseks pädevale isikule kümne päeva jooksul peale abivajadusest teada saamist.

SHS § 144 lõike 1 punktis 8 sätestatud nõuet koosmõjus **sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistri põhimääruse § 15 lõikega 2**, mille kohaselt tuleb STARi kanda juhtumiga seotud andmed viie tööpäeva jooksul.

Lastekaitsetöötaja ei ole kontrollitud menetluses viitenumbriga 22257725663 kandnud STARi kõiki menetlusega seotud toiminguid.

LasteKS § 20 lõige 3, mille kohaselt lapsega töötamist võimaldav isik on kohustatud kontrollima LasteKS § 20 lõigetes 1–2 sätestatud piirangutest kinnipidamist isiku töölevõtmisel. Lapsega töötamist võimaldav isik on kohustatud kontrollima lapsega töötava isiku vastavust LasteKS § 20 lõigetele 1–2 vähemalt kord 12 kuu jooksul, kui teavitust isiku karistusandmete muutumise kohta ei edastata automaatselt. Lapsega töötava isiku regulaarse kontrollimise tähtaja kulgemist arvestatakse alates 2023. aasta 1. jaanuarist.

Vallasekretär-sotsiaaltöötaja kinnitas, et inimeste tausta kontrollitakse tööle asudes, kuid hilisemaid piirangute kontrole kord aastas ei ole järgnenud, sest teatakse inimesi ja nende tausta. Järelevalvemenetluse ajal andis Ruhnu Vallavalitsus teada, et puudus on kõrvaldatud ning lastekaitsetöötaja piirangute puudumist kontrolliti 25.09.2026.

LasteKS § 19 lõige 2 kohaselt peab lastekaitsetöötaja hiljemalt kahe aasta möödumisel alates lastekaitsetöötajana teenistusse asumisest omandama sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele. LasteKS § 19 jõustus 2020. aasta 1. jaanuaril. Ruhnu Vallavalitsuse teenistuses teostab lastekaitsealast tööd vallasekretär-sotsiaaltöötaja, kellel puudub sotsiaaltöötaja kutse spetsialiseerumisega lastekaitsele.

SKA tuvastas LasteKSis sätestatud nõuete täitmise osas puudusi, kuid eeldab, et järelevalve vestluse tulemusel teab vallasekretär-sotsiaaltöötaja neid edaspidises juhtumitöös vältida. Arvestades asjaolu, et Ruhnu Vallavalitsuses ei ole alates aastast 2023 olnud aktiivseid lastekaitse menetlusi, **ei pea SKA vajalikuks järelkontrolli teostamist.**

Arvestades Ruhnu Vallavalitsuse lastekaitsetöös tuvastatud puuduse **ulatust leiab SKA, et kokkuvõtte punktis nr 5. toodud rikkumise osas on kohustuslik ettekirjutuse tegemine antud asjas vajalik, et lõpetada rikkumine võimalikult kiiresti. Ettekirjutus tehakse eraldi haldusaktiga.**

JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUÕTE

Lastekaitsetöö korraldamine Ruhnu vallas

Ruhnu valla haldusterritooriumil elab 29 majapidamist, talvisel ajal umbes 50 inimest nende seas 10 last. Vallavalitsus ei ole määratud eestkostjaks ühelegi lapsele. Vallas töötab lastekaitseülesannetes ametnik vallasekretär-sotsiaaltöötaja.

Lastekaitsetöö peamiseks prioriteediks 2025. aastal oli veenduda laste ja perede turvalisuses ja heaolus. Piirkonna eripäraks on väike kogukond, kus tuntakse peresid ning võimalikke murekohti märgatakse varakult. See võimaldab lapsi ja peresid toetada juba enne probleemide algfaasid, et ükski laps/pere ei jääks abita. Koolilt on suur tugi ning tehakse sagedast koostööd, mistõttu laste muresid märgatakse aegsasti. Koostööd tehakse vajadusel Saaremaa Vallavalitsusega, kellelt saab küsida erialast nõu.

Lastekaitsetöötajale võimaldatakse osaleda koolitustel, infopäevadel. Eelarvelist piirangut otseselt ei ole, küll aga peab koolituse kvaliteet ja hinna suhe olema tasakaalus ja erialaselt toetav. Vajadusel on ametnikul võimalus kasutada individuaalset supervisiooni.

Ruhnu Vallavalitsuse kodulehelt on kättesaadav teave laste ja perede toetamise võimalustest ning lisaks jagatakse huvipakkuvat teavet kogukonna grupi või kooli vahendusel.

Järelevalve menetlus

Järelevalvemenetlus lastekaitsetöö üle algatati 03.08.2026. Järelevalve teostamisel kontrolliti lastekaitsetöö korraldamise vastavaust õigusaktidele ning analüüsi abivajava lapse juhtumiga seotud menetlusi ja andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR).

Järelevalvemenetluses esitatud lastekaitse valdkonda puudutavatele küsimustele vastas vallasekretär-sotsiaaltöötajaga, kes kirjeldas omavalitsuse lastekaitsetöö korraldust, pakutavaid teenuseid, lastekaitse prioriteete aastatel 2025 ning laste õigusi ja heaolu tagavaid põhimõtteid. Lisaks anti vastustes ülevaade lastekaitse tööprotsessidest lastega seotud juhtumites ning hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidluse juhtumite lahendamise võrgustikuliikmetest. Järelevalve raames toimus veebikohtumine 27.08.2026.

Ruhnu valla poolt alates 2012. aastast on algatatud kolm lapse abivajadusega seotud menetlust. Teadetele reageeriti koheselt, suheldi peredega, kaasati vajadusel SKA poolne nõustaja, tehti võrgustikutöö ja pakuti abivastavaid meetmeid. Viimaste aastate jooksul ei ole ühtegi aktiivset abivajava lapse menetlust olnud, mis tõttu vastati järelevalve küsimustele üldiselt. Peresid toetatakse võrgustiku kaudu, vajadusel kaasatakse kooli, pöördatakse perearsti või õe poole, vajadusel kaasatakse politsei ja/või Ohvriabi. Juhtumite puhul, kus kaastatud on teine kohalik omavalitsus, tehakse koostööd.

Kohalik omavalitsus toetab laste huvitegevust ja huviharidust koostöös kooliga. Vajadusel transporditeenuse või mõne muu praktilise abi korraldamisega. Toetavatest teenustest puudust ei tunta, sest hetkel puuduvad lastekaitsealased juhtumid.

Koostööd tehakse Saaremaa Vallavalitsusega ja kohaliku kooliga. Koostööpartnerite poolt hinnatakse ühistööd väga heaks. Perede turvalisus tagatakse abipolitsei poolt tugev on saare naabrivalve. Saarel töötab vabatahtlik mere ja maapääste ning kutseline päästja. Uus asi on saarel erakorralise abi brigaad koostöös Põhja-Eesti Regionaalhaiglaga.

Järelevalve teostamisel kontrolliti lastekaitsetöö korraldamise vastavust õigusaktidele ning analüüsi abivajava lapse juhtumiga (fookuses peamiselt hooldus- ja/või suhtlusõiguse vaidlused) seotud menetlusi ja andmete kandmist sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse (STAR). Järelevalve käigus analüüsi STARi kantud menetlusi viitenumbritega 22257725663, 22252771848 ja 22248032202. SKA andis peale ametnikuga vestlust täiendava aja kanda STARi menetlustesse teave tehtud, kuid seni sisse kandmata jäänud toimingute kohta kuni 04.09.2026.

Lastekaitse juhtumite menetlemise analüüs on edastatud Ruhnu Vallavalitsusele 06.10.2026 (nr 5.1-3/18764-2, registreeritud dokumendihaldussüsteemis *Delta*).

TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED

SKA juhib tähelepanu järgmistele asjaoludele:

1. Juhtumite analüüsimisel ilmnas, et STARis olnud menetlusi ei olnud lõpetatud, kuigi täiendavaid toiminguid ei olnud menetlusse tehtud aastaid. SKA juhib tähelepanu, et menetlus lõpetatakse üldjuhul siis, kui lapse või pere abivajadus on täielikult ära langenud ja pere tuleb iseseisvalt lapse/laste edaspidise elukorraldusega toime ning seeläbi ei vaja täiendavat lastekaitsetöötaja tuge ja sekkumist. Samuti ka siis, kui lapse ja pere abivajaduse on vähenenud sellisel määral, et nad ei vaja enam täiendavaid abimeetmeid. Menetlus lõpetatakse ka siis, kui laps saab täisealiseks või, kui pere kolib teise omavalitsuse territooriumile, kuid siis tuleb lastekaitsetöötajal uuele lapse elukohajärgsele kohaliku

omavalitsuseüksusele edastada teade abivajavast lapsest ning lapsega seotud menetlust jätkatakse vajadusel sealse lastekaitsetöötaja poolt.

2. STAR2 on lisanud võimalus viia läbi lapse abivajaduse eelhindamine, mille eesmärk on anda abivajavast lapsest teada saamise järgselt esmane hinnang lapse abivajadusele ja määratleda ära lapse abivajaduse valdkonnad ning kaardistada ära võimalikud esmased sekkumisvõimalused. Abivajaduse eelhindamise tulemusena saab lastekaitsetöötaja teha otsuse juhtumikorralduse algatamise või algatamata jätmise kohta. Antud otsus tugineb abivajavast lapsest saadud teate sisule, eelhindamise käigus kogutud informatsioonile lapse ja pere kohta ning lapse ja vanemate arvamusele.
3. Juhtumite analüüsist ilmnes, et kõiki menetlusega seotud toiminguid ei olnud nõuetekohaselt kantud sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrisse. STAR-i andmete kandmise kohustus tuleneb SHS § 144 lõikest 1 ning STARi põhimäärusest, mille kohaselt tuleb andmed sisestada viie tööpäeva jooksul. Kuigi esmane prioriteet on kiire sekkumine, tuleb tagada ka andmete õigeaegne ja korrektne sisestamine, et tagada info kättesaadavus ja järjepidevus juhtumite käsitlemisel.
4. SKA juhib tähelepanu, et tulenevalt Lasteks § 20 lõige 3 kohaselt tuleb lapsega töötamist võimaldaval isikul või vastava tegevusloa väljastaja on kohustatud kontrollima käesoleva paragrahvi lõigetes 1–2 sätestatud piirangutest kinnipidamist isiku töölevõtmisel või tegevusloa väljastamisel. Lapsega töötamist võimaldav isik on kohustatud kontrollima lapsega töötava isiku vastavust käesoleva paragrahvi lõigetele 1–2 vähemalt kord 12 kuu jooksul, kui teavitust isiku karistusandmete muutumise kohta ei edastata automaatselt. Juriidilise isiku puhul on käesolevas lõikes sätestatud nõuete täitmise kohustatud korraldama juriidilise isiku seaduslik esindaja, kes võib selle kohustuse edasi delegeerida. Kui nõuete täitmise korraldamine on juriidilise isiku seadusliku esindaja poolt edasi delegeeritud, vastutab nõuete täitmise korraldamise eest isik, kellele see kohustus on delegeeritud. Lapsega töötava isiku käesoleva seaduse nõuetele vastavuse regulaarse kontrollimise tähtaja kulgemist arvestatakse alates 2023. aasta 1.jaanuarist.
5. Alates 15. märtsist 2019 on muudetud sotsiaalkaitseministri määrust „Juhtumiplaanis sisalduvate andmete loetelu“. Muudatustega kaotati kohustus lisada juhtumiplaanile isiku nõusolek isikuandmete töötlemiseks ning kehtestati kohustus lisada lapse juhtumiplaanile selgitus selle kohta, kuidas last kasvatavat isikut on teavitatud ja kaasatud lapse juhtumi menetlemisse.
6. Kohalikul omavalitsusel on võimalus taotleda keerulisemate juhtumite lahendamiseks SKA laste heaolu osakonnalt nõustamist, et saada abi lapse abivajaduse hindamisel, leida lapse olukorra leevendamiseks lapsele ja tema perele sobivaid teenuseid ning valida lapse abivajaduse ärahoidmiseks või süvenemiseks tõhusaid meetmeid.

(allkirjastatud digitaalselt)
Anu Õismets
peaspetsialist (järelevalve)